

materijala, pa se postavilo pitanje pravilnog katalogiziranja te vrste gradiva u radi lakšeg pronalazaženja i korištenja. Članak iskazuje razvoj tog projekta i postignute rezultate. Pokazuje kako se na primjeru ovog može isti ili sličan projekt primijeniti u katalogiziranju bilo kojeg informativnog materijala koristeći moderne tehnologije.

Od prikazanih knjiga u ovom broju časopisa spomenime neke: Frank Burke, *Research and the Manuscript Tradition*, 1997; Eleonore Kissel i Erin Vigneau, *Architectural Photoreproductions, A Manual For Identification and Care*, 1999; Lesly M. Richmond, *Pioneering new Frontiers*, 1997.

Irena Vojvodić

ARCHIVAL SCIENCE, br. 2/2001, 3/2001, 4/2001.

U prvom u nizu članaka drugog broja časopisa *Archival science* iz 2001. godine, Eric Katelaar govori o različitom shvaćanju i značenju arhiva. Polazeći od pretpostavke da arhivski fondovi, arhivski dokumenti i arhivi sadrže prešućene pripovijesti, smatra kako je nužno njihovo otkrivanje i rekonstrukcija kako bismo otkrili stvarno značenje arhiva. Da bi to bilo moguće, autor na početku objašnjava razliku između različitih faza kroz koje neki arhiv prolazi – od arhiviranja, arhivalizacije, dohvaćanja i arhivizacije. U tom kontekstu zanimljivo je spomenuti da arhivalizaciju upravo on uvodi kao pojam, definirajući je kao svjestan ili nesvjestan izbor da se nešto smatra vrijednim arhiviranja. Naglašava da mutacija tehnologije mijenja ne samo proces arhiviranja, već i ono što se može arhivirati – odnosno sadržaj onoga što se treba arhivirati. Arhiviranje je praksa koja se razlikuje od vremena do vremena i od prostora do prostora. Ono se svakako nalazi pod utjecajem društvenog, političkog, ekonomskog, kulturnog konteksta, koji determiniraju prešućene pripovijesti nekog arhiva. Ti konteksti neće utjecati samo na stvaranje zapisa, već i na svaku fazu životnoga ciklusa, zbog čega se ni zapis više ne može smatrati artefaktom s čvrstim granicama sadržaja i konteksta.

U članku pod naslovom "Razvoj arhivistike kao znanstvene discipline", Hermann Rumschöttel daje prikaz razvoja arhivistike od 16. stoljeća do danas. Osim prvog razdoblja, u kojem posebice ističe razvoj i napore načinjene u Italiji, Francuskoj i Njemačkoj, osvrće se i na promjene paradigme koje na tom putu doživljava ova znanost. Drugu fazu njenog razvoja, odnosno razdoblje 18. i 19. stoljeća, karakterizira emancipacija arhiva i njihova integracija u administrativne sustave, ali i koncentracija arhivskoga gradiva, osnutak obrazovnih centara za arhiviste, pojava stručnih časopisa itd. Ipak, naglasak je ponajviše na razvoju arhivistike u smjeru neovisne discipline tijekom posljednjih pedeset godina. Istovremeno s prikazom njenog razvojnog puta,

autor koristi priliku da se osvrne na njene ciljeve, objekte, metode i rezultate koje je dosad polučila, odnosno sve ono što je karakterizira kao neovisnu disciplinu.

Polazeći od radova nastalih u svrhu istraživanja subvencioniranih od Vijeća za istraživanje društvenih i humanističke znanosti Kanade, Carol Couture nastoji prikazati opće tendencije prevladavajuće u području obrazovanja i istraživanja u arhivistici. Istraživanje je provedeno na temelju analize arhivističke literature iz razdoblja 1985-1998. te upitnika upućenog obrazovnim ustanovama, nacionalnim arhivima i istraživačima u 70-ak zemalja. Tekst analizira rezultate ove studije, koji su pokazali ne samo napredak u smislu povećanja opsega obrazovnih programa, već, što je daleko značajnije, poboljšanja obrazovnih programa. Obilje statističkih podataka ne nudi samo uvid u to koliko se vremena posvećuje različitim područjima arhivističkoga znanja, već i pregled udjela pojedinih arhivističkih predmeta u obrazovanju, ne samo u području arhivistike, već i ostalih povezanih područja. Sličan je pregled rezultata načinjen i u području istraživanja, dajući tako prikaz udjela pojedinih istraživačkih područja odnosno tema u arhivistici.

Slijedi recenzija knjige Nicholsona Bakera, "Double Fold: Libraries and the Assault on Paper". Recenzija je proširena verzija osvrta na knjigu, koji je za Društvo američkih arhivista izradio Richard Cox. Iako se knjiga bavi problematikom knjižnica, Cox je smatra vrijednom pažnje arhivista, jer su mnoga pitanja koja obrađuje zajednička za obje struke. Nakon spomenutog osvrta, slijede prikazi knjiga "Scritti Di Teoria Archivistica Italiana: Rassegna Bibliografica", zatim "Managing Records as Evidence and Information" R. Coxa te "Exploring Archives: An Introduction to Archival Ideas and Practice in South Africa" Vernea Harris.

Treći je broj časopisa iz 2001. godine gotovo u cijelosti posvećen Radnom sastanku o spisovodstvenim metapodacima, koji se u organizaciji Nizozemskog instituta za arhivističko obrazovanje i istraživanje održao u lipnju 2000. godine, odnosno seminaru Razumijevanje i zaštita pouzdanih i autentičnih zapisanih obavijesti u digitalnom svijetu – fokus na metapodatke.

Osim definicije metapodataka spisovodstva odnosno strukturiranih ili polustrukturiranih obavijesti koje omogućuju stvaranje, upravljanje i korištenje zapisa tijekom vremena i unutar i kroz domene u kojima su nastali, opisani su i njihovi odnosi s drugim vrstama metapodataka. Nastojalo se utvrditi koje sve zajednice imaju zahtjeve za metapodacima komplementarne s onom arhivskom. Pri tome su načinjene usporedbe i proučeni neki modeli metapodataka, poput australskog SPIRT modela, međunarodne norme za spisovodstvo ISO 15489 i rezultata InterPARES projekta.

Razmotrene su različite mjere za promicanje programa metapodataka spisovodstva. U tom su kontekstu identificirana neka značajna područja za istraživanje, npr. društvene, kulturne i druge domene stvaranja, istraživanja, domena korištenja,

Theo Thomassen u sljedećem članku daje kratak prikaz i objašnjenja osnovnih koncepata arhivistike. Riječ je zapravo o svojevrsnoj sintezi različitih ideja i shvaćanja, a ne manifestu novog pristupa arhivistici. Predstavljajući takve koncepte, autor započinje sa središnjima: konceptom zapisa i konceptom arhiva. Osim precizne definicije zapisa, analizirana je i njihova funkcija kako za pojedince, tako i za organizacije te samo društvo. Autor tako govori o spektru funkcija, od onih koje pružaju podršku operativnom upravljanju, podršku odgovornosti i evidenciji, do povijesne odnosno kulturne funkcije zapisa. Za potpuno razumijevanje zapisa Thomassen daje osnovna objašnjenja njegove interne strukture odnosno forme, ali istovremeno i vanjske strukture nekog arhivskog fonda, naglašavajući razliku između njihove logičke, fizičke i funkcionalne dimenzije. Osim oblika i strukture, treći koncept koji tvori analitički instrument arhivistike je kontekst. Ovdje autor naglašava razliku između konteksta nastanka zapisa te fizičkog ili materijalnog konteksta. Na kraju su predstavljeni opći ciljevi i metodologija arhivistike, pri čemu je kao osnovno obilježje metodologije autor istaknuo da ona pruža temelj za utvrđivanje funkcionalnih zahtjeva za spisovodstvene sustave, odgovarajuće čuvanje, korištenje i pretraživanje zapisa, osnovu za politiku vrednovanja i dr., a sve u svrhu osiguranja dostupnosti, potpunosti, reprezentativnosti, autentičnosti, pouzdanosti i relevantnosti zapisa.

Recenzijama su na kraju ovog broja časopisa predstavljene knjige P. Burkea, "A Social History of Knowledge: From Gutenberg to Diderot", D. R. Headricka, "When Information Came of Age: Technologies of Knowledge in the Age of Reason and Revolution", te "Organizacion y gestion de archivos" E. Nunez Fernandez i "Archivos y cultura: manual de dinamizacion", odnosno u dva osvrta analizirano drugo izdanje međunarodne norme ISAD(G).

Na kraju svakog od tri prikazana broja, prema već uobičajenoj praksi, nalaze se bibliografske crtice autora, kao i detaljne upute za sastavljanje članaka i prikaza.

Snježana Ivanović

Archives, Vol. XXVI / br. 105, listopad 2001.

U prošlom broju Arhivskog vjesnika donijeli smo prikaz časopisa *Archives* Vol. XXVI / br. 104, travanj 2001. Kako smo u tom prikazu napomenuli, taj list, koji objavljuje *The British Records Association* (BRA), izlazi dvaput godišnje. Stoga u ovom broju donosimo prikaz *jesenskog* broja ovog časopisa.

U časopisu je objavljeno sedam članaka te dvadesetak prikaza.

Prvi članak, autora Haralda Klenschmidta, pod naslovom *Nomen et gens: nje-mačko naseljavanje u Britaniji i postanak Engleza*, obrađuje problem pojavljivanja